

אגודה אחת - שמע ישראל

"וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וְאֶגְדָּה לְכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַוּרֵי הַיָּמִים: הַקְּבֹצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם" (בראשית מט א-ב)

בראשית רבה צח סימן ב

"ויקרא יעקב אל בניו ... האספו ... הקבצו ..." - רבותינו אומרים: ציווה אותם על המחלוקת. אמר להם: תהיו כולכם אסיפה אחת. זהו שכתוב: "ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה ולבני ישראל חבריו" (יחזקאל לז טז) - חברו כתיב, נעשו בני ישראל אגודה אחת, התקינו עצמכם לגאולה.¹

שם, סימן ג

"הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם" - מכאן זכו ישראל לקריאת שמע.² בשעה שהיה יעקב אבינו נפטר מן העולם קרא לשנים עשר בניו, אמר להם: שמעו אל ישראל שבשמים אביכם.³ שמא יש בלבבכם מחלוקת על הקב"ה?

אמרו לו: "שמע ישראל" אבינו. כשם שאין בלבך מחלוקת על הקב"ה, כך אין בלבנו מחלוקת, אלא: "ה' אלוהינו ה' אחד". אף הוא פירש בשפתיו ואמר: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". רבי ברכיה ורבי חלבו בשם רבי שמואל: זהו שישאל משכימים ומעריבים בכל יום ואומרים: "שמע ישראל" אבינו ממערת המכפלה, אותו דבר שצוותנו עדיין הוא נוהג בנו - "ה' אלוהינו ה' אחד".⁴

שבת שלום

חזק חזק ונתחזק

מחלקי המים

¹ כל הענין הזה חוזר, במדרש, בסוף ספר דברים, אצל משה. במדרש ספרי דברים סימן שמו, על ברכת משה: "יחד שבטי ישראל, כשהם עשויים אגודה אחת ולא כשהם עשויים אגודות אגודות". והמשל על מקלות העץ, במדרש תנחומא (בובר) פרשת נצבים סימן ד: "בנוהג שבעולם, אם נוטל אדם אגודה של קנים, שמא יכול לשרם בבת אחת? ואילו נוטל אחת אחת, אפילו תינוק יכול ומשרם. וכן אתה מוצא שאין ישראל נגאלים עד שיהיו אגודה אחת".

² "שמע ישראל" מופיע בספר דברים פרק ו פסוק ד. אבל המדרש שלנו אומר שיעקב הקדים את משה.

³ יש כאן משחק ניקוד עם "אל ישראל" שבפסוק. הדרשן אומר: אל תקרא אל בסגול אלא אל- בצירי. יעקב מדבר על הקב"ה - ישראל שבשמים, ואילו ובניו עונים לו עליו - אל ישראל אביהם.

⁴ משה פונה לעם ואומר להם: "שמע ישראל - ה' אלוהינו ה' אחד". זה הייחוד והאחדות באמונה. יעקב שקדם למשה, מצווה אותם על אחדות ואיחוד ביניהם והם עונים לו: שמע ישראל אבינו, אין בלבנו מחלוקת אחד על השני וגם לא מחלוקת באמונה בה'. אחדות העם היא המאפשרת את אחדות האמונה באל אחד ואת קיום העם לאורך זמן עד אחרית הימים.